

**TÜRKİYE UN SANAYİCİLERİ FEDERASYONU'NUN (TUSAF)
KURULUŞUNUN 10. YIL KUTLAMASI
“BUĞDAY, UN, EKMEK: DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI”
KONULU KONGRE VE SERGİSİ
13-16 MART 2014, ANTALYA**

Değerli Sektör Temsilcileri,

Kıymetli Katılımcılar,

Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu'na düzenlenen ve artık sektörün her yıl başarıyla tekrarlanan bir geleneği haline gelen bu toplantıda bulunmaktan duyduğum memnuniyeti ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli Katılımcılar,

Bu yılki kongrenin Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu'nun kuruluşunun 10. Yıl kutlamasını da içeriyor olması ayrı bir önem arz etmektedir. Son on yılda ülkemiz tarım ürünleri üretimi ve ticaretinde önemli düzeyde ilerleme sağlanmıştır. Özellikle sektörümüz açısından bakıldığında un ihracatında ülkemizin vasat seviyelerden 2013 yılı sonu itibariyle dünya liderliğine yükselmesinin gurur verici bir başarı olduğunu düşünüyorum ve bu başarıda imzası bulunan herkesi bu vesileyle tekrar tebrik ediyorum.

Ülkemizde sevindirici gelişmelerin yaşandığı bu dönemde iklimsel değişikliklere bağlı olarak üretimde yaşanan dalgalanmalara ilave uluslararası hububat piyasalarını etkileyen bazı faktörlere dikkat çekmekte fayda görüyorum. Son yıllarda hububat ürünleri başta olmak üzere bitkisel ürünler, yenilenebilir enerji sektörü için önemli bir hammadde olarak kullanılmaya başlanmış ve hububat ürünleri emtia piyasaları için değerli bir yatırım aracı haline gelmiştir. Bu gelişmeler neticesinde ürün fiyatları, spekülasyon dalgalanmalarına da maruz kalmıştır.

Hububat piyasalarında yaşanan fiyat dalgalanmaları ve bazı büyük üretici ülkelerin zaman zaman ihracat kısıtlamasına gitmeleri sebebiyle, dünyada gıda güvenliği konusu daha da önem kazanmıştır.

Bu süreçte Türkiye; gıda güvenliği ve sürdürülebilir tarımsal üretim açısından başarılı bir sınav vermiş olup hububat ürünleri üretimini son on yılda 30,8 milyon tondan 37,5 milyon tona çıkarmıştır. Üretimdeki bu artışın yanı sıra başta un olmak üzere mamul madde ihracatında ülkemizin önemli bir aktör haline gelmiş olmasında kamu ve özel sektörün eşgüdüm içerisinde çalışmasının payı olduğuna inanıyor ve bu işbirliğinin artarak devam etmesi temennisini yinelemek istiyorum.

Biz TMO olarak hububat sektörümüzün en önemli ürünü buğdayla birlikte görev alanımıza giren tüm ürünlerin, istikrarlı piyasa koşullarında güvenli bir şekilde işlem görmesini ve sektörün ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak üzere hem iç hem de dış piyasa gelişmelerini yakından takip ederek gerekli önlemleri ivedilikle almaya çalışıyor ve bunları kamuoyuyla paylaşıyoruz.

Bu bağlamda yurt dışı ve yurt içi piyasalardaki gelişmelere göz atacak olursak;

Uluslararası Hububat Konseyi (IGC) verilerine göre 2012 yılında 655 milyon ton olan dünya buğday üretiminin 2013 yılında 707 milyon tona, 861 milyon ton olan mısır üretiminin 959 milyon tona, 469 milyon ton olan pirinç üretiminin 470 milyon tona, 130 milyon ton olan arpa üretiminin ise 145 milyon tona ulaşması öngörülmektedir.

Dünya buğday piyasalarındaki son duruma bakacak olursak; fiyatlar hasat başlangıcından bu yana dalgalı bir seyir izlemektedir. Malumunuz olduğu üzere 2013 dönemi başlarında yüksek rekolteyle birlikte fiyatlar sezona düşüş eğilimiyle girmiştir. Ancak Çin, Brezilya ve İran başta olmak üzere ürüne olan talebin yükselmesi ve ABD, Fransa, Rusya ve Kazakistan gibi önemli ihracatçı ülkelerde hasat sırasında yağışın kalite kaygılarına yol açması, yağış nedeniyle kışlık ekilişlerin gecikmesi, Arjantin ve Brezilya gibi Güney yarım küre ülkelerinde üretim miktarlarının düşmesi gibi sebeplerle buğday fiyatları Eylül ayından itibaren yükseliş eğilimi göstermiştir.

Kışlık ekilişlerin ABD ve Karadeniz bölgesi gibi önemli ihracatçı ülkelerde istenilen koşullarda gerçekleşmesi ile Avustralya ve Kanada'nın üretimlerinin beklentilerin üzerinde olması neticesinde, artan küresel rekabetle birlikte fiyatlar Kasım ayından itibaren tekrar düşüşe geçmiştir.

Buğday fiyatlarının önümüzdeki günlerde de iklim koşulları başta olmak üzere gelecek sezona ilişkin beklentiler, lojistik ve arz talep dengesine bağlı olarak dalgalanmalar göstermesi beklenmektedir.

Kuzey yarımküredeki önemli ihracatçı ülkelerde, 2014 dönemi için yapılan kışlık ürün ekilişlerinin genel olarak iyi durumda olması, önümüzdeki döneme ilişkin iyimser sinyaller vermektedir.

Ülkemiz hububat üretimi 2013 yılında dünya geneline paralel olarak bir önceki yıla kıyaslandığında artış göstermiştir.

TÜİK verilerine göre, 2013 yılında buğday üretimimiz %9,7 artışla 22,05 milyon ton, arpa üretimimiz %11,3 artışla 7,9 milyon ton, çeltik üretimimiz % 2,3 artışla 900 bin ton, mısır üretimimiz ise %28 artışla 5,9 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında Kuruluşumuz tarafından, 1 milyon 986 bin tonu buğday ve 1 milyon 373 bin tonu mısır olmak üzere toplam 3,4 milyon ton civarında hububat alımı yapılmıştır. Hâlihazırda stoklarımızda 2,7 milyon tonu buğday, 1 milyon tonu mısır olmak üzere 4 milyon ton civarında hububat bulunmaktadır.

Değerli Katılımcılar,

Hasattan günümüze kadar geçen süreçte piyasalarda yaşanan gelişmelere göz atacak olursak;

2013 hasat döneminin başlamasıyla birlikte buğday piyasalarını izleyen Kuruluşumuz, 7 Haziran 2013 tarihinde Anadolu Kırmızı Sert (AKS) buğday için 720 TL/Ton, makarnalık buğday için 765 TL/Ton alım fiyatı açıklamıştır.

Sektörün son dönemde yüksek kaliteli buğdaya olan talebinin artması ve Rusya'daki fiyat artışlarının etkisiyle AKS ekmeklik buğday fiyatları Kasım ayı başlarından itibaren bir miktar yükselişe geçmiştir.

Fiyatlardaki yükseliş eğilimini dikkate alan Kuruluşumuz, sektörün hammadde ihtiyacının karşılanmasını teminen 13 Kasım 2013 tarihinden itibaren mamul madde ihracatçılarına, 14 Kasım 2013 tarihinden itibaren ise iç piyasaya yönelik olmak üzere geniş kapsamlı satışlara başlamıştır.

Bu kapsamda 2013/14 döneminde Kuruluşumuzca toplam 930 bin ton ekmeklik buğday satışı yapılmıştır. Halen stoklarımızda bulunan 2,3 milyon ton ekmeklik buğdayın un, bulgur ve bisküvi sektörüne yönelik olarak peşin ve 120 gün vadeli, vade farksız satışına devam edilmektedir.

TMO olarak bizler, hem dünya hem de ülkemiz açısından büyük önem arz ettiğine inandığımız buğday piyasalarında istikrarı korumak üzere piyasa düzenleyici uygulamalarımıza eksiksiz devam edeceğiz.

Değerli Katılımcılar,

Üretici, tüketici ve sanayici olmak üzere tüm paydaşlara daha kaliteli hizmet verebilmek amacıyla çalışmalarına devam eden TMO, bu kapsamda birçok yeni uygulamayı hayata geçirmiştir.

2011 yılından itibaren “Proteine Dayalı Alım Sistemi” ile alımlarda, fiziksel analizlerin yanı sıra kimyasal analizleri de esas alarak kalite teşvikli fiyatlandırma sistemi uygulanmaya başlanmış ve bu sistemle fiyatlandırmada insan faktörü asgari seviyeye indirilmiş ve kalite kriteri ön plana çıkarılmıştır.

2013 yılı hasat döneminde ise tüm alımlar randevulu olarak yapılmıştır. Yapılan anketlerden buğdayda % 95 oranında üretici memnuniyeti sağlandığı görülmektedir.

Gönüllü Ofis Dostu Projesi kapsamında, hububat üreticisi her köyden 1 veya 2 kişiden oluşan ve sayıları 37 bini bulan temsilcilerimizin gerek rekolte tahmini gerek fiyat takibi gibi konularda Kuruluşumuza katkıda bulunmaları sağlanmıştır.

İç ve dış piyasalar, hububat üretimi ve ticaretinde söz sahibi 29 ülke ve 81 il bazında aktif bir şekilde takip edilmektedir. Kuruluşumuzca güncel olarak takip edilen yurt içi ve yurt dışı serbest piyasa ve borsalara ilişkin bilgiler, “Hububat Piyasa Göstergeleri” adı altında 11 Eylül 2013 tarihinden itibaren Tarım TV’de ve Kuruluşumuz internet sayfasında günlük olarak yayınlanmaktadır.

Ülkemizin hububat depolama altyapısını güçlendirmek adına üretim bölgelerindeki ihtiyaç durumu dikkate alınarak 300.000 ton kapasiteli hububat depolarının yapımında son aşamaya gelinmiş ve ilave 120.000 ton kapasiteli depolama tesislerinin inşaatına başlanmıştır. Ayrıca 2014 yılı yatırım programı kapsamında 150.000 tonluk depolama tesislerinin proje çalışmaları da sürdürülmektedir.

Sektöre öncülük etmek amacıyla Türkiye'nin ilk lisanslı depoculuk şirketi olan “TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk San. ve Tic. A.Ş.” 2011 yılında hayata geçirilmiştir. TMO-TOBB Lidaş’ın 40 bin tonla başladığı depolama kapasitesi, zaman içerisinde 90 bin tona çıkarılmıştır. Bilahare özel sektör de lisanslı depoculuk faaliyetlerine başlamış ve bugün itibarıyla hububat için lisans alan şirket sayısı 3’e, depolama kapasitesi ise 180 bin tona ulaşmıştır. İlave 7 şirketin lisans alma çalışmaları da devam etmektedir.

Değerli Katılımcılar,

Konuşmamın bu bölümünde hem ülkemiz hem de dünya için kanayan bir yara olan gıda israfına, ülkemiz için haliyle daha da önemli olan “ekmek israfına” değinmek istiyorum.

Yılda 842 milyon insanın, yani her 8 kişiden birinin yetersiz beslendiği ve yaklaşık 10 milyon insanın açlık ve yetersiz beslenme nedeniyle hayatını kaybettiği dünyamızda, gıda dağılımının dengeli olmaması nedeniyle üçte biri obez olan 1,4 milyar insan da aşırı kilo nedeniyle sağlık sorunları yaşamaktadır.

Buna karşın, dünyada yaşanan gıda israfı ciddi boyutlara ulaşmıştır. Dünya Gıda Örgütü verilerine göre, Dünyada yıllık değeri yaklaşık 1 trilyon ABD Doları olan, dünya gıda üretiminin üçte birine tekabül eden 1,3 milyar ton gıda israf edilmektedir. Oysa bu gıda

israfının dörtte bir oranında önlenmesiyle, aç insanların tamamının gıda ihtiyacı karşılanabilecektir.

Ülkemizde en çok israf edilen gıda ürünlerinin başında maalesef, toplumumuzda kutsal sayılan ve temel gıda maddemiz olan “ekmek” gelmektedir. Üretimden tüketime her aşamada yapılan ekmeğin israfı, ekmeğin nimet kabul eden, ona kutsallık atfeden bir medeniyete mensup olan bizlere yakışmamaktadır.

Bu çerçevede, Kuruluşumuzca 2008 ve 2012 yıllarında iki ayrı araştırma yaptırılmış, 2012 yılı verileri değerlendirildiğinde yılda 37 milyar adet ekmeğin üretildiği ve maalesef üretilen ekmeğin 2,17 milyar adetinin israf edildiği tespit edilmiştir.

İsraf edilen ekmeğin ülkemize ekonomik yükü yıllık 1,6 milyar TL civarındadır.

Bu araştırma sonuçları dikkate alınarak Başbakanımız Sayın **Recep Tayyip ERDOĞAN** tarafından 17 Ocak 2013 tarihinde yurt genelinde ‘Ekmek İsrafını Önleme Kampanyası’ başlatılmıştır.

Kampanya, Başbakanlık Genelgesi doğrultusunda; bakanlıklar, valilikler, kaymakamlıklar, üniversiteler, belediyeler, diğer kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum, özel sektör ve medya kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde yürütülmüştür.

Kampanya çalışmaları kapsamında; TMO bünyesinde oluşturulan “Kampanya Dairesi Başkanlığı” koordinesinde, 417 kurum ve kuruluşun katılımıyla ülkemizin dört bir yanında 500’den fazla etkinlik gerçekleştirilmiştir.

Halkımızın her kesimine açık olan bu etkinliklerde; açılan stantlar, dağıtılan kitap ve broşürler, sergilenen afişler, izletilen kamu spotları, sunumlar, bildirimler, konferanslar, sempozyumlar, çeşitli yarışmalar, şöenler vasıtasıyla israf konusu ayrıntılı olarak işlenmiştir.

Bir yılını tamamlayan kampanyanın sonuçlarını ölçmek, ekmeğin tüketim alışkanlıklarında ve israf miktarlarında kampanyanın oluşturduğu etkileri tespit etmek amacıyla 2013 yılı sonunda yeni bir araştırma yaptırılmıştır.

Araştırmanın sonuçları, kampanyanın yıl dönümü olan 17 Ocak 2014 tarihinde Sayın Bakanımız tarafından kamuoyuna açıklanmıştır.

Araştırmaya göre kampanya neticesinde;

- Günde **1 milyon 50 bin**, yılda ise **384 milyon adet** ekmeğin çöpe atılmaktan kurtarılmış,
- İsraf miktarında ortalama **% 18’lik** bir azalma sağlanmış,
- Tüketim alışkanlıklarının değişmesi sonucu tam buğday ekmeğinde **% 93**, kepekli ekmekte **% 283** oranında tüketim artışı oluşmuş,
- 2012 yılında israfın parasal karşılığı 1,6 milyar TL iken bu rakam kampanyayla 1,3 milyar TL’ye indirilmiş olup **300 milyon TL** tasarruf sağlanmış,
- Kampanyayla oluşan israf etmeme duyarlılığıyla tüketimde **% 10’luk** azalma yaşanmış, **2,5 milyar TL’lik** tasarruf sağlanmış,
- Sonuç olarak; ekmeğin tüketiminden sağlanan 2,5 milyar TL’lik tasarrufa, çöpe atılmaktan kurtarılan 300 milyon TL ilave edildiğinde, milli ekonomide **yıllık 2,8 milyar TL tasarruf sağlanmıştır.**

Değerli Katılımcılar,

Sözlerime burada son verirken toplantının başarılı geçmesini diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.